

Іванова І. Л.

Якісний розвиток мовленнєвих навичок та вмінь аутентичного аудіювання

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків

Сучасний рівень міжкультурної взаємодії передбачає наявність у людини якомога більшого спектру іншомовних компетентностей, серед яких аудитивна має важливе значення. Для більшості тих, хто вивчає іноземну мову, саме аудіювання є найскладнішим рецептивним видом мовленнєвої діяльності. Однак іншомовна комунікація неможлива без аудіювання. Людина отримує значну частку інформації через слуховий канал, тому розуміння на слух також пов'язане з певними суто особистими якостями, над якими необхідно працювати, щоб уникнути виникнення психологічного бар'єру. Таким чином, навчання аудіювання є актуальним питанням.

Аудитивна компетентність являє собою здатність сприймати та розуміти на слух іноземну мову, використовуючи набуті знання, аудитивні навички та вміння. У процесі навчання розвиток навичок на вмінь аудіювання відбувається постійно і включає в себе низку складових, від формування мовного слуху і здатності розпізнавати різні граматичні структури та лексичні одиниці до розуміння змісту тексту, критичного оцінювання прослуханого матеріалу та ймовірного прогнозування.

Розвиток навичок та вмінь аудіювання можливий лише за рахунок комплексного та системного підходу. Складно уявити аудіювання окремо від говоріння та навпаки, адже саме сукупність цих компетентностей забезпечує можливість комунікації іноземною мовою. Для того, щоб розвинути аудитивну компетентність необхідна регулярна практика. Навички та вміння розуміння іноземної мови на слух формуються як в процесі реального вербального спілкування, так і в процесі виконання

певних комунікативних завдань під час занять, коли викладач моделює ситуацію і створюються умови, щоб здобувачі вищої освіти могли висловлюватись.

Керуючись розглянутими науково-методичними літературними джерелами, можна виділити ряд причин виникнення труднощів, пов'язаних із навчанням аудіювання. Перша група причин має відношення до фонетики, лексики та граматики іноземної мови. Потрібно вчитись правильно вимовляти звуки, враховуючи їх артикуляційні характеристики та відтворювати правильну інтонацію і ритм. Граматичні труднощі обумовлені наявністю в іноземній мові певних граматичних конструкцій, яких немає в рідній мові, але адекватне сприйняття їх в тексті допомагає зрозуміти суть висловлювання. Тому знання граматики конче потрібне під час аудіювання. Що до лексики, методисти рекомендують обирати для навчального аудіювання тексти, в яких кількість незнайомих лексичних одиниць не перевищує 5%. Добре, коли у здобувача вищої освіти виникає мовна здогадка – вміння визначати значення слова за контекстом і розуміти зміст тексту взагалі, незважаючи на наявність незнайомих слів.

Ефективність навчання аудіювання залежить від зацікавленості у розумінні прослуханого. Власний досвід свідчить про те, що здобувачі вищої освіти краще розуміють більш складну, але змістовну інформацію, яка є для них актуальною. Викладач повинен звертати увагу на обсяг запропонованого для аудіювання тексту. Час прослуховування має тривати три-чотири хвилини, тому що в іншому випадку здатність утримувати інформацію знижується.

З метою адаптації психіки здобувачів вищої освіти до природних умов комунікації, для розвитку навичок та вмінь аудіювання прослуховувати тексти доцільно максимум двічі, а краще тільки один раз, привчаючи студентів запам'ятовувати інформацію. Реальна ситуація спілкування майже завжди відбувається в атмосфері сторонніх звуків та шуму, фонових розмов

інших людей, що ускладнює процес сприйняття на слух, тому аудіоматеріали повинні бути максимально наближені до життя, враховуючи всі ці труднощі.

Процес аудіювання ускладнюють дикція, тембр, особливості артикуляції, а також стать і вік того, хто говорить. Правильний темп текстових повідомлень сприяє швидкості і точності запам'ятовування інформації, підвищення чи зниження темпу веде до різкого падіння рівня розуміння, тому що пригнічується емоційний стан реципієнта, який впливає на увагу, якість сприйняття та інтерпретацію прослуханого.

Онлайн-ресурси допомагають вирішенню проблеми, пов'язаної з покращенням якості навичок та вмінь аудіювання, пропонуючи аудіоматеріали з опорою на відеоролики, веб-сайти додають функції, що регулюють темп мовлення, розширюють діапазон тренувальних вправ, сприяють тому, щоб процес навчання був зручний і, головне, безперервний. Узагальнюючи вищевикладене, слід зазначити, що ефективний розвиток аудитивних навичок та вмінь здобувачів вищої освіти потребує врахування певних умов сприйняття інформації на слух та психологічних особливостей реципієнта поряд з послідовним подоланням труднощів, спираючись на знання та поступово набутий мовленнєвий досвід.

Література:

1. Бігич О.Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. Іноземні мови. 2012 (70). № 2. С. 19–30.
2. Дячук Н. Особливості формування англомовної аудитивної компетентності старшокласників. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка 2017. № 4. С. 27–33
3. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: підручник. Київ : Академія, 2009. 334 с.

4. Крапчатова Я.А. Методика організації само- і взаємоконтролю рівня сформованості англomовної компетенції в аудіюванні у майбутніх філологів : дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2014. 266 с.

Ігнатська Н. В.

Основні підходи до викладання іноземної мови професійного спрямування

*ВСП « Харківський фаховий коледж інформаційних технологій
Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»», Харків*

Вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням має на меті – формування у студентів знань, навичок та вмінь професійно орієнтованої комунікації з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації» [1]. Вивчення іноземної мови за фахом – це процес формування та розвитку «іншомовних та професійних знань, інтеграція лінгвістичної та професійної компетенцій» [1]. Можна зробити висновок, що «суть професійно орієнтованого навчання іноземних мов полягає в його інтеграції зі спеціальними дисциплінами, тобто це – інтеграція навчальної дисципліни «Іноземна мова» в загальний курс професійної підготовки спеціаліста-нефілолога» [1]. Можемо сформулювати загальну мету вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням»: формування іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності, інтеграція іншомовного навчального матеріалу зі спеціальності, виховання культури міжособистісного спілкування, формування лінгвістичної та комунікативно-діяльної іншомовної компетентності у професійній сфері, поглиблення знань про будову іноземної мови, особливості функціонування певних мовних моделей та структур, для забезпечення ефективного